

प्रदेशेषु न । किं तर्हि सृषु अधि स्रु प्रक्षरणे स्रुवन्ति क्षरन्ति स्रूनि स्रोतांसि
चक्षुरादीनि प्राणायतनानि तेषु अधिश्रित्य वर्तन्ते तेषूपलभ्यन्ते तेषां स विशिष्टः
प्रदेशः ॥ १४ ॥

प्राणदा अपानदा व्यानदा वर्चीदा वरिवोदाः ।

अन्यास्तेऽस्मत्तपन्तु हेतयः पावकोऽस्मभ्यः शिवो भव ॥ १५ ॥

का° [१८.३.८.] प्राणदा इत्यवरोहति । प्रोक्षणानन्तरमग्रेवतरतीत्यर्थः । अ-
ग्निदेवत्या बृहती पङ्क्तिर्वा अष्टत्रिंशदक्षरवादिकल्पः । हे अग्ने ते तव हेतयो
ज्वाला अस्मदन्यान् तपन्तु त्वं चास्माकं पावकः शिवश्च भव । कीदृशस्त्वं प्राण-
दाः प्राणान्यजमानाय ददातीति प्राणदाः अपानं ददातीत्यपानदाः व्यानं सर्वश-
रीरसंचारिवायुं ददातीति व्यानदाः वर्ची बलं ददातीति वर्चीदाः वरिवो धनं द-
दातीति वरिवोदाः ॥ १५ ॥

III. अग्निस्तिग्मेन शोचिषा यासद्विष्टं न्यत्रिणम् । अग्निर्नो वनते रयिम् ॥ १६ ॥

का° [१८.३.१२.] पञ्चगृहीतं जुहोत्यग्निस्तिग्मेनेत्यृचा । शालायामागत्य पञ्च-
गृहीतमाज्यं शालाद्वार्येऽग्नौ जुहोति ॥ अग्नेयी गायत्री भरद्वाजदृष्टा । अग्निः वि-
ष्टं सर्वमत्रिणं राक्षसं नियासत् नितरां क्षीणं करोतु यास उपक्षये लेट् इतश्च
लोपः परस्मैपदधिति [पा° ३.४.१७.] इकारलोपः अत्रमदनं भक्षणमस्यास्तीत्यत्री
भक्षकस्तम् । केन तिग्मेन शोचिषा तीक्ष्णेन तेजसा तिग्मं तेजतेरुत्साहकर्मण
इति [निर° १०.६.] यास्कः । किं च अग्निर्नोऽस्मभ्यं रयिं धनं वनते ददातु वन-
तिर्दानार्थः ॥ १६ ॥

य इमा विश्वा भुवनानि जुह्वद्विर्हता न्यसीदत्पिता नः ।

स आशिषा द्रविणमिहमानः प्रथमहृद्वरौऽत्राविवेश ॥ १७ ॥

का° [१८.३.१२.] षोडशगृहीतार्धमनुवाकशेषेण । पञ्चगृहीतहोमानन्तरं षो-
डशगृहीतमाज्यं जुह्वां कृत्वा तस्यार्धमनुवाकशेषेण शालाद्वार्ये एव जुहोति अनु-
वाकशेषश्च य इमा विश्वेत्यारभ्य विह्व्यो यथासदित्यन्तोऽष्टर्च इत्यर्थः ॥ भुव-